

Морокишка Тетяна Олегівна
ст. гр. ФМНВ-21, ТНЕУ
Горин Володимир Петрович
к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Організаційно-правова база функціонування міжбюджетних трансфертів передбачає аналіз видів міжбюджетних трансфертів, їх призначення, порядок та умови надання їх з Державного бюджету місцевим бюджетам, а також розподіл міжбюджетних трансфертів між місцевими бюджетами. До складу організаційно-правової бази функціонування міжбюджетних трансфертів відносять:

- Бюджетний кодекс України [1];
- Закон України «Про Державний бюджет на 2018 рік»; [5]
- Постанова Кабінету Міністрів від 15 грудня 2010 р. № 1132 «Про внесення змін до Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів» зі змінами [6];
- Постанова Кабінету Міністрів від 23 січня 2015 р. № 11 «Деякі питання надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» зі змінами [2];
- Постанова Кабінету Міністрів від 14 січня 2015 р. № 6 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» зі змінами [3];
- Постанова Кабінету Міністрів від 14 січня 2015 р. № 7 «Деякі питання надання субвенції на підготовку робітничих кадрів з державного бюджету місцевим бюджетам» зі змінами [4].

Однак, уся ця нормативно-правова база передбачає дуже складну систему визначення розподілу трансфертів, безліч коефіцієнтів і коригувальних факторів, які призводять до порушення всією системою принципів прозорості і відповідальності.

Основним нормативно-правовим актом, на основі якого функціонують міжбюджетні трансферти є Бюджетний кодекс України [1].

Так, згідно з частиною першою ст. 85 Бюджетного кодексу України держава може передати (делегувати) органам місцевого самоврядування право на здійснення видатків лише за умови відповідної передачі бюджетних ресурсів у вигляді закріплених за відповідними бюджетами загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів) або їх частки, а також трансфертів з Державного бюджету України.

У Державному бюджеті України можуть передбачатися такі трансферти місцевим бюджетам:

- базова дотація;
- субвенції на здійснення державних програм соціального захисту;
- додаткова дотація на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів внаслідок надання пільг, встановлених державою;
- субвенція на виконання інвестиційних проектів;
- освітня субвенція;
- медична субвенція;
- субвенція на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження;
- субвенція на проекти ліквідації підприємств вугільної і торфодобувної промисловості та утримання водовідливних комплексів у безпечному режимі на умовах співфінансування (50 відсотків);
- субвенція на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах;
- інші додаткові дотації та інші субвенції [1].

Порядок та умови надання субвенцій з Державного бюджету місцевим бюджетам визначаються Кабінетом Міністрів України.

Порядок та умови надання субвенції з Державного бюджету місцевим бюджетам, яка вперше визначена законом про Державний бюджет України, затверджуються Кабінетом Міністрів України не пізніше 30 днів з дня набрання ним чинності.

Розподіл додаткових дотацій між місцевими бюджетами здійснюється на підставі критеріїв, визначених Кабінетом Міністрів України.

Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам, реверсної дотації, а також порядок перерахування міжбюджетних трансфертів між місцевими бюджетами визначаються Кабінетом Міністрів України і мають забезпечувати своєчасність, рівномірність, гарантованість та повноту перерахування трансфертів.

Відповідно до розпису Державного бюджету України органами Казначейства України здійснюється перерахування базової дотації та реверсної дотації щодавно, а освітньої субвенції, субвенції на підготовку робітничих кадрів і медичної субвенції двічі на місяць [7].

Кабінет Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету може здійснювати розподіл та

перерозподіл обсягів субвенцій та додаткових дотацій з державного бюджету місцевим бюджетам між місцевими бюджетами у межах загального обсягу відповідних субвенцій та додаткових дотацій. Особливості розподілу обсягів освітньої субвенції, субвенції на підготовку робітничих кадрів і медичної субвенції щодо резерву коштів та перерозподілу обсягів таких субвенцій між місцевими бюджетами можуть визначатися законом про Державний бюджет України.

Місцева державна адміністрація може приймати рішення щодо розподілу та перерозподілу обсягів трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам у період між сесіями відповідної місцевої ради за умови делегування нею таких повноважень місцевій державній адміністрації з наступним внесенням змін до рішення про місцевий бюджет.

У даній статті ми дослідили організаційно-правову базу функціонування міжбюджетних трансфертів, проаналізувавши ряд постанов Кабінету Міністрів України, Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік», а також Бюджетний кодекс України зі змінами.

Література:

1. Бюджетний кодекс України : від 08.07.2010 р. № 2456-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 50-51. Ст. 572.

2. Деякі питання надання медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам: Постанова Кабінету Міністрів України : від 23.01.2015 р. №11. *Офіційний вісник України*. 2015. №2. Ст.289

3. Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам: Постанова Кабінету Міністрів України : від 14.01.2015 р. №6. *Офіційний вісник України*. 2015. №2. Ст.160

4. Деякі питання надання субвенції на підготовку робітничих кадрів з державного бюджету місцевим бюджетам: Постанова Кабінету Міністрів України : від 14.01.2015 р. №7. *Офіційний вісник України*. 2015. №2. Ст.180.

5. Дорош В. Ю. Фінансовий механізм регулювання міжбюджетних відносин в Україні : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. Львів: 2010. 20 с.

6. Плєскач В. Статистичний аналіз податкових надходжень до зведеного бюджету України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: економіка*. 2012. №139. С. 5–10.